

[Thomsen.]

effektivt til Livs, medmindre Statsstyrets Mænd baade kan tænke og handle dristigt, og desværre — ingen af Delene vil ske under det nuværende System.

Hvis vi som Nation skal klare os i Kampen for Tilværelsen, hvis vi ikke skal blive overfløjet af andre, som arbejder mere moderne, kan det maaske blive nødvendigt, at Lovgivningsmagten giver en Bemyndigelse som den, jeg her har omtalt; og hvis det blev Mænd, som Befolkningen har Tillid til, saa skulde det netop ad den Vej være muligt at skaffe mere Plads for det personlige Initiativ, mere aandelig og mere økonomisk Frihed. Selvfølgelig maa offentlig Kritik ikke udelukkes og Bemyndigelse — som jeg har nævnt — kun gives for et begrænset Tidsrum, saaledes at rette vedkommende kommer til at staa Vælgerne til Ansvar.

Ud fra disse Anskuelser er vi — og store Vælgermasser med os — rede til at gaa med til en virkelig tilbundsgaaende Ændring af vor Styreform, saaledes at Landstinget omdannes til kun at være et raadgivende Organ; dog er vi mest stemt for, at dette nye Organ fik i alt Fald nogen Medindflydelse paa Finansloven og maaske en vis Myndighed til i særlige Tilfælde at fremkalde Appel til Folkeafstemning eller til Nyvalg. En Forudsætning for vor Tilslutning i det hele taget er dog, at de nuværende store Partier ikke ved en Handel om en ny Valglov sikrer sig en afgørende Hovedindflydelse langt ud i Fremtiden. Men noget saadant vover man, saadan som Forholdene ligger, antagelig ikke at byde Befolkningen; det vilde ogsaa være at sætte en Gnist til Krudttønden.

Holstein: I et lille Aarhundrede har vi haft Tokammer-Forfatning her i Landet, og dette System foreslaar den højtærede Statsminister nu ophævet, med en Begrundelse, med Ræsonnementer og Argumentationer, saa fuldkommen misvisende, overfladiske, letkøbte og utilforladelige, at hvis Regeringen ikke i denne Sag agter at forelægge Tingene andet end dette Forslag — og med den Forelæggelsestale —, synes jeg, at begge Dele er modne til Papirkurven uden Diskussion.

Vi har i smaa 20 Aar arbejdet under

Forfatningen af 1915 — 1935 er der jo 20 Aars Fødselsdag —, og jeg synes derfor, der er Anledning til ved den Korsvej, hvor den højtærede Regering nu har ønsket at stille Rigsdagens Ting, baade at kaste Blikket tilbage og kaste Blikket frem og spørge: Hvorledes er denne Forfatning blevet til, hvorledes er den beskaffen, hvorledes har den virket i de 20 Aar, den har været gældende Grundlov, og hvorledes maa det antages, at det foreliggende Forslag, hvis det blev Grundlov, vil virke i Fremtiden?

Jeg er tilbøjelig til at tro, at den gældende Forfatning fuldt saa meget er Barn af det 19de Aarhundrede som af det 20de. Den er blevet til i Slagskyggen fra Provisorietiden, den er blevet præget og udformet af de Venstrepolitikere, som havde faaet deres politiske Stempel af Provisorietidens Forfatningskamp. Det gælder baade Klaus Berntsen, Dr. Neergaard og J. C. Christensen. Den var Slutstenen paa Venstres Sejr, for Systemskiftets Sejr over det gamle Højrestyre. Vel havde 1866-Grundloven efter Systemskiftet som Følge af de Frikonservatives Stilling i Landstinget været i Stand til forfatningsmæssig at fungere i det store og hele tilfredsstillende, men de ledende Venstrepolitikere, Oppositionen, ønskede at blive definitiv af med denne forhædte Grundlov og at vende tilbage til Junigrundlovens Forfatningsprincip, give Junigrundlovens Statsforfatningsopfattelse en Renæssance.

Hvorledes er dette gjort? Det er gjort saaledes, at Forfatningen af 1915 set fra et demokratisk Synspunkt er langt videregaaende end Junigrundloven af 1849. Thi den gældende Forfatning giver Valgret til alle 25-aarige. Hvorledes stillede Junigrundloven sig? Den gav kun Valgret til 30-aarige, den gav kun Valgret til Mænd, Kvinder var fuldkommen udelukket fra Deltagelse i det politiske Liv efter Junigrundloven, og den gav kun Valgret til dem, som havde egen Husholdning, derimod ikke til dem, som uden at have egen Husholdning stod i privat Tjenesteforhold.

Man kan tænke sig, hvad dette betød vælgertalmæssigt paa 1849-Grundlovens Tid, da Danmark endnu i det store og hele var en Agrarstat, ikke en uddifferentieret, erhvervsøkonomisk industrialiseret